

Universitat d'Alacant
Universidad de Alicante

Memorias del Programa de Redes de investigación en docencia universitaria

Convocatoria
2021-22

Memòries del Programa de Xarxes de investigació en docència universitària

Convocatòria
2021-22

Satorre Cuerda, Rosana (Coordinación)
Menargues Marcilla, María Asunción; Díez Ros, Rocío; Pellín Buades, Neus (Eds.)

UA

UNIVERSITAT D'ALACANT
UNIVERSIDAD DE ALICANTE
Vicerectorat de Transformació Digital
Vicerrectorado de Transformación Digital
Institut de Ciències de l'Educació
Instituto de Ciencias de la Educación

Memorias del Programa de Redes de investigación en docencia universitaria. Convocatoria 2021-22 / Memòries del Programa de Xarxes d'investigació en docència universitària. Convocatòria 2021-22

Organització: Institut de Ciències de l'Educació (Vicerectorat de Transformació Digital) de la Universitat d'Alacant/ Organización: Instituto de Ciencias de la Educación (Vicerrectorado de Transformación Digital) de la Universidad de Alicante

Edició / Edición: Rosana Satorre Cuerda (Coord.), Asunción Menargues Marcilla, Rocío Díez Ros, Neus Pellin Buades

Revisió i maquetació: ICE de la Universitat d'Alacant/ Revisión y maquetación: ICE de la Universidad de Alicante

Primera edició / Primera edición: desembre 2022

© De l'edició/ De la edición: Rosana Satorre Cuerda, Asunción Menargues Marcilla, Rocío Díez Ros & Neus Pellin Buades

© Del text: les autores i autors / Del texto: las autoras y autores

© D'aquesta edició: Universitat d'Alacant / De esta edición: Universidad de Alicante

ice@ua.es

Memorias del Programa de Redes de investigación en docencia universitaria. Convocatoria 2021-22 / Memòries del Programa de Xarxes d'investigació en docència universitària. Convocatòria 2021-22

© 2022 by Universitat d'Alacant / Universidad de Alicante is licensed under CC BY-NC-ND 4.0

ISBN: 978-84-09-45382-5

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat de les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. / Cualquier forma de reproducción, distribución, comunicación pública o transformación de esta obra sólo puede ser realizada con la autorización de sus titulares, salvo excepción prevista por la ley. Diríjase a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necesita fotocopiar o escanear algún fragmento de esta obra.

Producció: Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la Universitat d'Alacant / Producción: Instituto de Ciencias de la Educación (ICE) de la Universidad de Alicante

Aquesta publicació s'ha fet seguint les directrius d'accessibilitat UNE-EN 301549:2020 / Esta publicación se ha hecho siguiendo las directrices de accesibilidad UNE-EN 301549:2020.

EDITORIAL: Les opinions i continguts dels treballs publicats en aquesta obra són de responsabilitat exclusiva de les autores i dels autors. / Las opiniones y contenidos de los trabajos publicados en esta obra son de responsabilidad exclusiva de las autoras y de los autores.

128. LA PERCEPCIÓ DE LA IDENTITAT SEXUAL, DE GÈNERE I DE RAÇA EN L'ALUMNAT UNIVERSITARI A TRAVÉS DE LA LECTURA LITERÀRIA

Francés Diez, Maria Àngels
Baile López, Eduard
Camara Sempere, Hèctor
Escandell Maestre, Dari
Esteve Guillen, Anna Isabel
Mira Navarro, Irene
Sellés Lloret, Laura

Aquest projecte partia de la necessitat de combatre, a l'aula universitària, prejudicis relacionats amb la construcció de la identitat sexual, de gènere i de raça, a través de la lectura crítica i documentada de les obres literàries. És a dir, a la llum de textos assagístics i teòrics que conviden a la reflexió sobre la construcció identitària en relació amb els diversos paràmetres que hi tenen a veure, es van llegir obres literàries a l'aula de les assignatures implicades, per comprovar el punt de partença de l'alumnat (possibles prejudicis associats a identitats no heteronormatives, per exemple) i, després de l'activitat de lectura crítica, el punt d'arribada (amb la modificació del punt de vista inicial, si escau). La proposta era rellevant perquè detectàvem la necessitat d'incloure el pensament crític en l'aula, per arribar a qüestions fonamentals de la formació de l'alumnat, com l'actitud davant de la diversitat sexual, de gènere o de raça. Tot això, des del marc crític que els estudis culturals, on s'engloba la crítica feminista i la mirada postcolonial, que són idònies per a afrontar determinats textos literaris.

Així doncs, el projecte es proposava estimular el pensament crític de l'alumnat de diverses assignatures impartides pel Departament de Filologia Catalana perquè, des d'una perspectiva teòrica, poguera interpretar textos literaris i

detectar prejudicis relacionats amb la construcció de la identitat sexual, de gènere o de raça, per prendre'n consciència i, si escau, canviar l'actitud. Aquesta idea s'havia de plasmar a través del procediment següent: en primer lloc, seleccionar textos teòrics sobre la construcció de la identitat sexual, de gènere i de raça, procedents dels estudis culturals; en segon lloc, seleccionar obres literàries on es puguin analitzar aquests temes; en tercer lloc, dissenyar una pràctica docent per dur a terme una anàlisi crítica dels continguts dels textos literaris a la llum dels textos teòrics seleccionats, que incloga una avaluació inicial (un qüestionari obert), una tasca guiada de lectura i anàlisi literària, un debat amb els resultats i una avaluació final; en quart lloc, avaluar el resultat de la pràctica i esbrinar si l'alumnat ha modificat la seua percepció sobre la construcció identitària en els textos estudiats i, per projecció, en la seua realitat immediata.

La metodologia a través de la qual s'ha desenvolupat el projecte ha estat qualitativa, en el sentit que s'ha basat en el disseny, l'aplicació i l'avaluació d'una pràctica docent o seqüència didàctica destinada a estudiar la capacitat d'anàlisi i, consegüentment, de modificació de prejudicis, de l'alumnat universitari. La valoració inicial i final de l'alumnat, doncs, ha estat la informació sobre la qual hem pogut arribar a conclusions vàlides.

Els resultats del projecte han estat excel·lents i hem pogut confirmar que l'execució de les pràctiques docents dissenyades han demostrat que s'ha produït un canvi de la postura crítica de l'alumnat entre el qüestionari d'avaluació inicial i el final, de manera que llegir textos literaris, des de la perspectiva de textos teòrics procedents dels estudis culturals, ajuda els lectors a prendre consciència sobre la construcció de la identitat sexual, de gènere i de raça.

L'impacte del projecte ha estat alt, ja que els membres han participat en les Jornades de Xarxes Innovaestic 2022: el professorat, eix fonamental de la transformació de la docència universitària (juliol 2022), i també en International Congress: Education and Knowledge (maig 2022). A més, han preparat diversos articles d'investigació sobre el tema, alguns encara en premsa (en l'editorial Tirant lo Blanch, d'alt impacte científic), i d'altres ja publicats, en l'editorial Octaedro.

PUBLICACIÓ JUSTIFICA LA XARXA:

Roig-Vila, Rosabel (coord.). Actas – 1st International Congress: Education and Knowledge. Barcelona: Octaedro, 2022